

Povezanost crkava

Michael Hardt

Sveti Duh je stvorio jedinstvo Crkve (zajednice, skupštine) i on djeluje u Crkvi. To on čini sve do danas, i to kroz duhovne darove koji služe za izgradnju Crkve. On djeluje kroz braću i sestre kako bi Božja Crkva na zemlji bila na čast Bogu. U ovom članku želimo razmatrati kako Božji Duh djeluje na odnos između pojedinih crkava. Ovo je vrlo važna tema, jer crkva koju sačinjavaju svi vjernici po čitavom svijetu nije vidljiva crkva koja se okuplja na nekom određenom mjestu. No kad se vjernici okupljaju u nekom određenom mjestu, trebali bi biti vidljivi izraz Božje crkve u tom mjestu.

Postoji mnogo praktičnih pitanja o temi povezanosti crkava. Evo nekih od njih:

- Kakva je povezanost crkava na različitim mjestima, tj. što one imaju jedna s drugom?
- Što se događa kad nastane nova crkva?
- Kako se može znati da se neka skupina vjernika okuplja „kao crkva“ (tj. na načelima crkve) ili ne? Treba li ona na neki način biti „priznata“, i ako da, od koga?
- Snosimo li mi odgovornost za vjernike koji se sastaju u nekom drugom gradu (mjestu)?

O ovim i sličnim pitanjima mnogo se razmišlja i piše. Nažalost, pritom ponekad nastane više vatre nego svjetla. No to nas ne bi trebalo spriječiti da i u svezi ove teme još jednom postavimo staro pitanje: «Što veli Pismo?» (Rim 4,3; Gal 4,30).

Znamo da su svi koji su povjerovali evanđelju kršteni u jedno tijelo (1.Kor 12,13) i pripadaju jednoj Skupštini Božjoj.

Lokalna crkva i crkva koju čine svi vjernici

Božja crkva u nekom mjestu, npr. u Zagrebu, obuhvaća sve vjernike koji žive u tom mjestu. Istodobno je „Božja crkva u Zagrebu“ dio sveukupne „Božje crkve“ koju sačinjavaju sva Božja djeca na čitavom svijetu. Božja crkva u New Yorku, ili na bilo kojem drugom mjestu, pripada toj istoj sveukupnoj Božjoj crkvi. Iz toga je jasno da „Božja crkva u Zagrebu“ nije neovisna od „Božje crkve u New Yorku“. Obje su dio istog tijela, kojemu je glava Krist.

Ali često u jednom mjestu ima mnogo različitih „crkava“!

Bilo bi biblijski kad bi se u nekom mjestu svi kršćani okupljali na biblijskim načelima (bilo na jednom mjestu, ili, ako ne postoji odgovarajući prostor na više mjesta, ali u povezanosti i skladu jedni s drugima). Na početku je i bilo tako. Danas je, nažalost, drugačije. Ljudi su osnovali mnoge zajednice, skupštine, crkve itd. No u Bibliji nigdje ne nalazimo „članove crkava“, nego jedino udove Kristova tijela. Što nam je dakle činiti?

Vjera ne gleda na mnoge sustave koje su stvorili ljudi, nego na ono što je Bog stvorio, naime, jedno tijelo i jednu skupštinu. Oni koji se okupljaju na tom temelju, ne okupljaju se kao „članovi“ neke crkve nego kao „udovi tijela Kristova“. Kad se vjernici doista tako okupljaju, i ako pritom priznaju autoritet Gospodina, onda su oni „izraz“ Božje Skupštine, to jest, predstavljaju „svjedočanstvo“ o Božjoj Skupštini („svijećnjak“, Otk 2 i 3).

Sačuvati jedinstvo, ali kako?

Nije potrebno stvarati novo jedinstvo. Potrebno je priznati jedinstvo koje je Bog već stvorio, tj. jedinstvo tijela Kristovog. No postoji i nešto za što mi vjernici snosimo odgovornost. Trebamo se truditi sačuvati jedinstvo Duha (Ef 4,3). Bog čuva jedinstvo tijela, no mi trebamo praktično prikazati to postojeće jedinstvo tako što ćemo, u poslušnosti Bogu te u zajedništvu i skladu jedan s drugim, ići zajedničkim putem. Biblija nam ne obećava da će to biti lako. Naprotiv, za to su potrebne određene kršćanske vrline: poniznost, krotkost, strpljivost, podnošenje jedan drugog u ljubavi...(Ef 4,2).

«...sa svima...na svakom mjestu...»

U prvoj poslanici Korinćanima (u kojoj se govori o praktičnom životu u crkvi) Pavao više puta naglašava povezanost crkava:

- «sa svima onima koji na svakom mjestu prizivaju ime Gospodina našega Isusa Krista...» (1,2).
- «kako posvuda, u svakoj crkvi, naučavam» (4,17).
- «Tako određujem u svim crkvama» (7,17).
- «...a ni crkve Božje» (11,16).
- «Ili, zar je od vas riječ Božja izišla? Ili je samo k vama došla?» (14,36).

„Vi ste tijelo Kristovo“

Korinćani su bili jednako poučavani kao i druge lokalne crkve. Oni nisu bili „sveukupno tijelo Kristovo“, nego „tijelo Kristovo“ (12,27). To znači da:

1. su bili dio sveukupnog tijela Kristovog
2. su imali obilježja sveukupnog tijela Kristovog (odatle i naziv „tijelo Kristovo“)

Jednako tako može se reći nekoj skupini iz Amerike: «Vi se Amerikanci». Time se svakako ne želi reći da su to svi postojeći Amerikanci. Oni su samo dio svih Amerikanaca i imaju njihova obilježja.

Ovo što Pavao veli Korinćanima («vi ste tijelo Kristovo») trebalo bi biti sasvim jasno. Koliko tijela inače ima glava? Naravno, samo jedno. Koliko onda tijela pripada Kristu kao Glavi? Naravno, samo jedno!

Priznato na nebu

Time je posve jasno da lokalna crkva u svom postupanju predstavlja sveukupnu Božju crkvu. Ako, primjerice, crkva u Zagrebu mora isključiti nekog vjernika iz zajedništva, onda odluka te crkve vrijedi za svaku crkvu na čitavom svijetu (Mt 18,18). Gospodin je rekao da takva odluka vrijedi i na nebu. Kako je pak to moguće? Jedino ako je sâm Gospodin Isus u središtu i ako se priznaju njegova prava.

Povezanost prvih kršćanskih crkava

Zanimljivo je da ovakvu povezanost crkava nalazimo već kod crkava u Djelima apostolskim. Navest ćemo tri kratka primjera koji govore o povezanosti tadašnjih vjernika.

Primjer 1: Samarija i Jeruzalem

Zbog progona kršćana u Jeruzalemu (Dj 8,1) mnogi su kršćani pobjegli i raspršili se po krajevima Judeje i Samarije. Lijepo je vidjeti da su, tamo gdje su došli, odmah naviještali radosnu vijest. Plod nije izostao. Mnogi ljudi su se obratili.

Kako su na to reagirali apostoli koji su bili u Jeruzalemu? Jesu li ukazali na to da ti vjernici zapravo žive u Jeruzalemu i da oni nemaju ništa sa Samarijom? Nipošto! «Kad su apostoli u Jeruzalemu čuli da je Samarija primila riječ Božju, poslaše k njima Petra i Ivana» (stih 14).

Bog je čak sve vodio tako da su vjernici u Samariji primili Svetog Duha tek kad su Petar i Ivan došli k njima i položili ruke na njih. Bog je na taj način jasno pokazao da otad nije nastala nekakva «samarijska crkva», neovisna od «jeruzalemske crkve», nego da postoji samo **jedna** Božja crkva.

Primjer 2: Antiohija i Jeruzalem

Širenje evanđelja i dalje je napredovalo. Ne doduše bez otpora, jer i dalje je bilo progona. No vjernici su govorili drugima o Gospodinu, kako Židovima tako i Grcima. Gospodin je blagoslovio njihov trud i mnogi su se obratili (Dj 11,19-21). Opet se postavlja pitanje kako će crkva u Jeruzalemu na to reagirati. Nema ni traga ravnodušnosti ili neovisnosti: «*A vijest o tome dopre do ušiju crkve u Jeruzalemu pa pošlaše Barnabu da prođe do Antiohije*» (stih 22).

Barnaba je došao i vidio što je Božja milost učinila u Antiohiji te se zbog toga mogao samo radovati i ohrabriti te nove vjernike da odlučna srca prionu uz Gospodina. No to nije bilo sve. Potom je Barnaba otišao do Tarza potražiti Saula te je i njega doveo u Antiohiju (st. 25.26). Potom su iz Jeruzalema došli proroci u Antiohiju i tamo primjenjivali svoje darove. To je lijep primjer koji izražava jedinstvo tijela, jer darovi su dani čitavom tijelu (Ef 4,12). Najposlije, vjernici iz Antiohije pomagali su vjernike u Judeji. Odlučili su poslati pomoć tamošnjim vjericima koji su bili pogođeni glađu te su tako i učinili.

Primjer 3: Teško pitanje

U Djelima apostolskim čitamo da se pojavilo jedno teško pitanje. Neki su došli iz Judeje i naučavali da je za spasenje potrebno držati određene dijelove Mojsijevog Zakona (osobito su naglašavali obrezanje). Za Židove koji su postali kršćani bilo je teško shvatljivo da upute koje je Bog dao (u Starom zavjetu) sad odjednom više ne vrijede. Da nije bilo lako riješiti ovo pitanje očito je iz riječi: «i nastala prepirka i raspra nemala».

Što je trebalo učiniti. Najjednostavnije bi naravno bilo svakome dati njegovu «slobodu». Neka vjernici iz židovstva odluče o tome za sebe, a vjernici iz poganstva neka postupaju prema vlastitim uvjerenjima. No zanimljivo je da se nije tako dogodilo. Umjesto toga, Pavao i Barnaba odlaze u Jeruzalem, židovsko uporište, da razgovaraju sa starješinama i apostolima o ovom pitanju. Nije bilo jednostavno. Opet je nastala «velika raspra» (st. 7), ali ipak se o tom pitanju **zajednički** razgovaralo i odlučilo, i to na onom mjestu odakle je problem i proizišao. Potom je odgovor, odnosno rješenje, priopćeno ostalim zajednicama.

Tri puta

Različita mišljenja o povezanosti crkava mogu se podijeliti u tri skupine. Biblijski put je put jedinstava (3. stupac).

Sigurno je najlakši put neovisnosti, tj. «činiti ono što nam se sviđa». Nešto teži, ali još uvijek relativno lak, je put centralizma. To je postupanje prema uputama koje daje neko upravljačko crkveno tijelo. Biblijski put jedinstva pak zahtijeva ovisnost i mnogo poniznosti. No nije li on vrijedan truda?

	Neovisnost “Čini ono što ti se sviđa”	Centralizam “Čini ono što ti se kaže”	Jedinstvo “Trudite se sačuvati jedinstvo Duha”
1. Struktura	Nezavisne skupine	Hijerarhija	Jedno tijelo
2. Načelo	Autonomija «lokalne crkve»	Centrala određuje	Skladno zajedništvo
3. Vežanje/ odriješivanjejesta	Vrijedi samo u pojedinom mjestu	Centrala odlučuje	Provodi se kroz lokalnu crkvu i priznaje se od svih crkava
4. Jedna od crkava tolerira zlo	Ostale crkve nemaju ništa s tim i ne trebaju se «miješati»	Centrala odlučuje	Druge crkve mole i brinu se za to. Ako to ne pomaže moraju se odvojiti od te crkve
5. Posljedica točke 4	Čak ni «stroga» crkva ne može se odvojiti od zla, pa se može dogoditi da se u takvim zajednicama lomi kruh s onima od kojih bi se željelo i moralo odvojiti	Ovisi o odluci centrale u pogledu točke 4	Sprovodi se odvajanje od zla
6. Jedna od crkava počinj pogrešku	Ostale crkve ne brinu se za to i ne pružaju nikakvu pomoć	Mora se prihvatiti odluka centrale	Ostale crkve trude se pomoći
7. Nastaje nova skupština	To je nova «neovisna crkva» i nema potrebe za bilo kakvom intervencijom	Mora biti priznata od centrale	Nova crkva traži zajedništvo s ostalim crkvama koje se okupljaju na biblijskom temelju